

**Miejsce
na naklejkę
z kodem**

(Wpisuje zdający przed
rozpoczęciem pracy)

--	--	--

KOD ZDAJĄCEGO

--

PRÓBNY EGZAMIN MATURALNY Z GEOGRAFII

Arkusz I

Czas pracy 120 minut

ARKUSZ I

**GRUDZIEŃ
ROK 2004**

Instrukcja dla zdającego

1. Proszę sprawdzić, czy arkusz egzaminacyjny zawiera 16 stron i **barwną mapę**. Ewentualny brak należy zgłosić przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Proszę uważnie czytać wszystkie polecenia.
3. Odpowiedzi należy zapisać czytelnie w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
4. W rozwiązaniach zadań trzeba przedstawić tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku.
5. Podczas egzaminu można korzystać z ołówka, linijki, gumki, lupy oraz kalkulatora.
6. Proszę pisać tylko w kolorze niebieskim lub czarnym; nie pisać ołówkiem.
7. Nie wolno używać korektora.
8. Błędne zapisy trzeba wyraźnie przekreślić.
9. Wszelkie notatki należy sporządzać tylko w brudnopisie, który nie będzie oceniany.
10. Obok każdego zadania podana jest maksymalna liczba punktów, którą można uzyskać za jego poprawne rozwiązanie.

Życzymy powodzenia!

Za rozwiązanie
wszystkich zadań
można otrzymać
łącznie
100 punktów.

(Wpisuje zdający przed rozpoczęciem pracy)

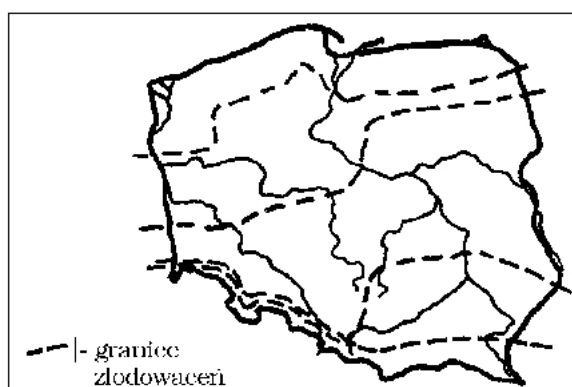
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

PESEL ZDAJĄCEGO

Zadania 1.–14. wykonaj na podstawie załączonej mapy fragmentu „Pojezierza Leszczyńskiego”.

Zadanie 1. (1 pkt)

Zakresuj na mapie Polski, obszar zlodowacenia bałtyckiego (Wisły), które ukształtowało teren Przemęckiego Parku Krajobrazowego.

Zadanie 2. (3 pkt)

Określ, które ze zdań prawdziwie (litera „P”), a które fałszywie (litera „F”) opisują zależności pomiędzy procesami, które ukształtowały i kształtują obszar Przemęckiego Parku Krajobrazowego a elementami środowiska przyrodniczego.

1. Urozmaicona rzeźba terenu w PPK świadczy, że jest to krajobraz starogłacialny, charakterystyczny dla zlodowacenia bałtyckiego.
2. Znaczna lesistość parku, z dominacją drzew iglastych, wynika z przewagi występowania dobrych i bardzo dobrych gleb.
3. Materiał skalny budujący obszar parku stanowią skały osadowe (piaski, żwiry, gliny, gazy) przyniesione ze Skandynawii.
4. Czynnikiem wpływającym na warunki klimatyczne parku jest jego znaczna wysokość nad poziomem morza.
5. Istnienie znacznych obszarów podmokłych i bagiennych otaczających jeziora, świadczy o procesach ich zarastania i wypełniania osadami.

☐
☐
☐
☐
☐

Zadanie 3. (5 pkt)

Uzupełnij poniższy tekst, opisujący przebieg wycieczki krajoznawczej po terenie przedstawionym na mapie.

Do miejsca, będącego początkiem wycieczki docieramy koleją z Leszna, wysiadając na stacji Boszkowo. Dochodzimy do Boszkowa – Pudełkowa. Wędrujemy brzegiem Jeziora Dominickiego (żółty i niebieski szlak), wg kompasu w kierunku, drogą biegnącą do miejscowości, której współrzędne geograficzne wynoszą 16°13'00"E i 51°55'30"N. Po lewej stronie mijamy urozmaicony teren, porośnięty lasami, z najwyższym wzniesieniem – Pustą Górą, wznoszącą się około m ponad taflę tego największego w Przemęckim Parku Krajobrazowym jeziora. Zatrzymujemy się przy przystanku PKS w Dominicach na krótki odpoczynek po pokonaniu km drogi od stacji PKP. Po przecięciu strumienia, którego woda zasila J. Dominickie, spływając z najwyższej położonego w zlewni, Jeziora, skręcamy w prawo i żółtym szlakiem, przez las udajemy się do miejscowości Starkowo.

Zadanie 4. (2 pkt)

Podaj, na podstawie analizy rzeźby terenu na mapie, po jednym argumentie potwierdzającym słuszość zapisanych poniżej wniosków.

1. Wieleńskie Góry są uformowanymi przez wiatr wydrami.

.....

.....

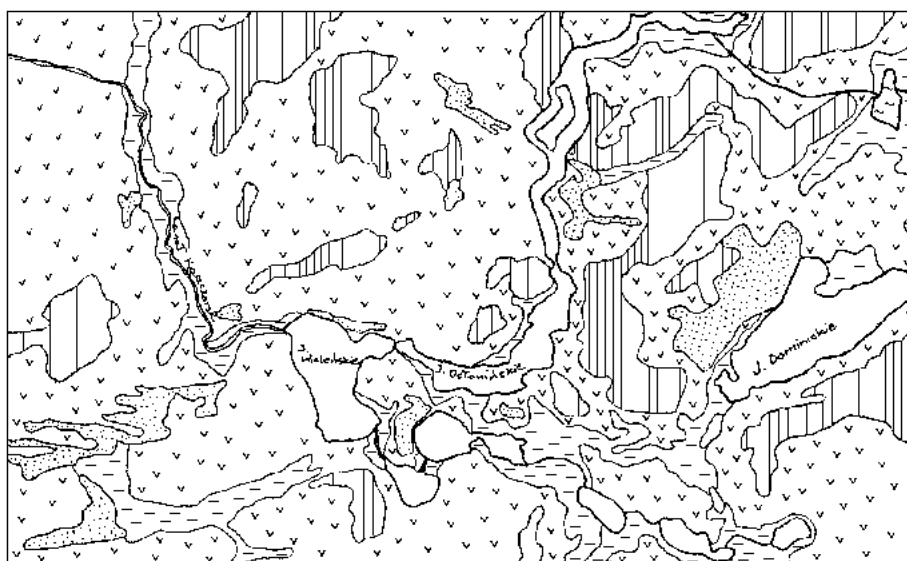
2. Wzniesienia, których kulminacją jest Pusta Góra, to forma moreny czołowej.

.....

.....

Zadanie 5. wykonaj,
korzystając
z załączonej mapy
geologicznej.

- - torf, namuły rzeczne
- - płaski eoliczne
- - gliny morenowe
- - płaski, żwir, głazy
akumulacji lodowcowej
i wodnolodowcowej

Zadanie 5. (4 pkt)

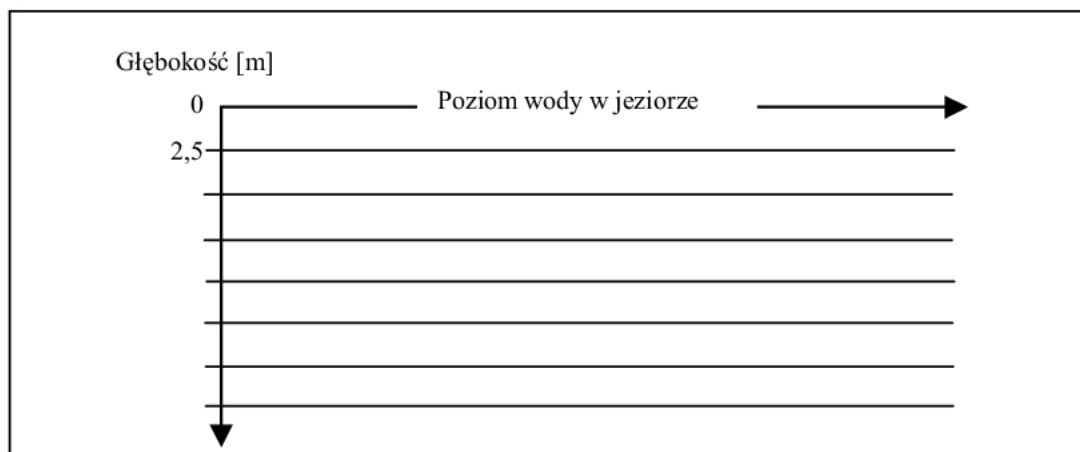
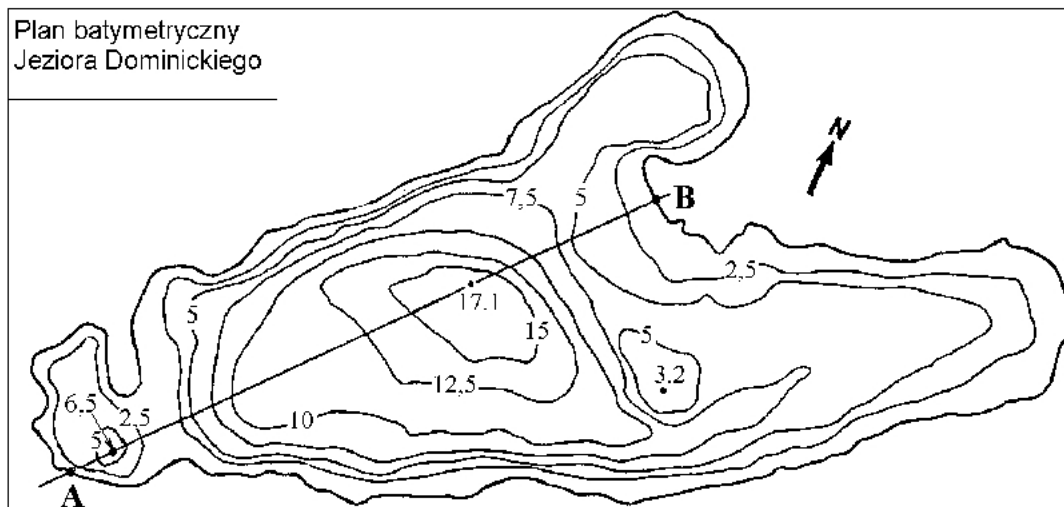
Sformułuj dwa przykłady zależności podanych poniżej form użytkowania terenu od elementów środowiska przyrodniczego. Uzasadnij dostrzeżone zależności.

1. FORMY UŻYTKOWANIA TERENU: lasy, grunty orne, łąki i pastwiska.
2. ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO: wody, rzeźba terenu, budowa geologiczna.

Zależność 1	⇒	Uzasadnienie:
Zależność 2	⇒	Uzasadnienie:

Zadanie 6. (3 pkt)

Wykreśl przekrój batymetryczny (głębokościowy) J. Dominickiego wzdłuż zaznaczonej na planie batymetrycznym linii A – B. Uzupełnij opis wartości głębokości.

Zadanie 7. (2 pkt)

Opisz sposób powstania Jeziora Dominickiego oraz pozostałych jezior rynnowych Pojezierza Leszczyńskiego.

.....

.....

.....

.....

.....

Zadanie 11. (3 pkt)

Podkreśl w każdym zestawie miejscowości, nazwę tej jednej, w której najkorzystniej byłoby zlokalizować określony obiekt. Podaj argumenty za lokalizacją obiektów w wybranych miejscowościach.

1.	MAŁA ELEKTROWNIA WODNA	A. Kaszczor B. Radomierz C. Brenno	⇒	Argument
2.	STACJA PALIW	A. Wieleń Zaobrzański B. Olejnica C. Mochy	⇒	Argument
3.	GOSPODARSTWO AGROTURYSTY- CZNE	A. Mochy B. Wymyk C. Osłonin	⇒	Argument

Zadania 12.–14. wykonaj korzystając z tekstu źródłowego.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnianie tych wartości w warunkach zrównoważonego rozwoju. W parku krajobrazowym można kontynuować działalność gospodarczą, z pewnymi ograniczeniami, np. nie przewiduje się wznoszenia nowych obiektów budowlanych (z wyjątkiem potrzebnych miejscowej ludności oraz obiektów turystycznych). Park taki ma służyć rekreacji krajoznawczej, wypoczynkowi, a także edukacji. Przemęcki Park Krajobrazowy, posiadający duże walory przyrodnicze, ściąga rzesze wczasowiczów, niestety przekracza to wszelkie normy chłonności turystycznej terenu. Zbudowano tu wiele ośrodków wczasowych i osiedla domków rekreacyjnych, nie zawsze w zgodzie z wymogami architektury i dobrym smakiem. Słabą stroną parku i obszarów przyległych jest brak infrastruktury komunalnej, przede wszystkim bardzo słabe skanalizowanie wsi prowadzących intensywny chów zwierząt. Plagą są dzikie wysypiska śmieci.

Zadanie 12. (3 pkt)

Podaj argumenty, odnoszące się do trzech różnych elementów środowiska przyrodniczego, które uzasadniają utworzenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego.

1.
2.
3.

Zadanie 13. (3 pkt)

Uzasadnij, odnosząc się do zasad zrównoważonego rozwoju, wprowadzenie na terenie Przemęckiego Parku Krajobrazowego podanych zakazów i ograniczeń.

- I. Wstrzymanie lokalizacji nowych obiektów turystycznych – ośrodków wypoczynkowych, hoteli, pensjonatów i innych.
.....
.....
- II. Zakaz lokalizacji dużych ferm zwierząt hodowlanych.
.....
.....

III. Zakaz używania łodzi motorowych na większości jezior.

.....
.....

Zadanie 14. (4 pkt)

Oceń przedstawiony poniżej projekt inwestycji – przedstaw po jednym argumentie za i przeciw, zaproponuj i uzasadnij rozwiązanie alternatywne.

PROJEKT: *Pomiędzy Jeziorem Brzeźnie oraz Moszynek zostanie wykonany przekop. Kanał łączący jeziora Moszynek, Krzywce i Dominickie zostanie poszerzony i pogłębiony. Inwestycja ta ma służyć kajakarzom.*

Argument kajakarzy za inwestycją:	Argument ekologów przeciw inwestycji:
.....	
.....	
.....	
.....	

Propozycja i uzasadnienie innego rozwiązania (alternatywnego):

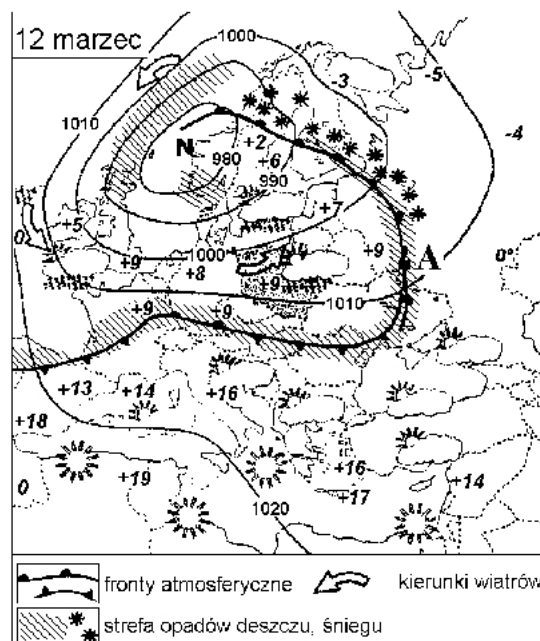
.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zadania 15.–17. wykonaj korzystając z załączonej mapy pogody z 12 marca.

Zadanie 15. (2 pkt)

Podkreśl w poniższym tekście, trzy wyrazy błędnie opisujące stan pogody przedstawiony na mapie.

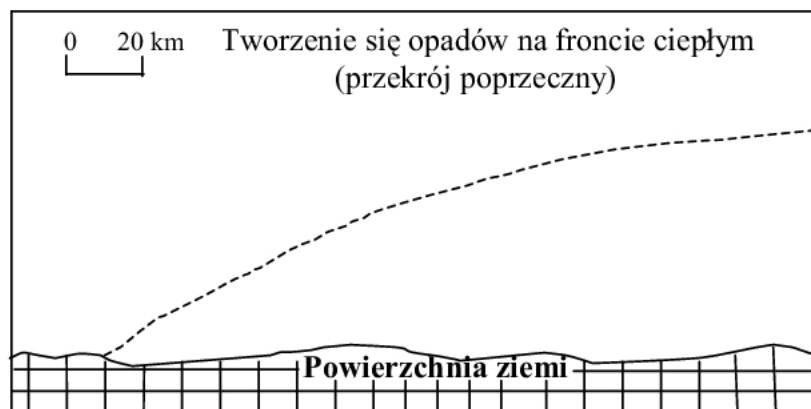
Do Polski napływa z zachodu powietrze zwrotnikowe morskie, przynoszące wzrost temperatury. To wilgotne i ciepłe powietrze podąża za frontem chłodnym, który przesunął się już na północny - wschód od Polski. Powietrze polarne kontynentalne zostało wyparte na wschód. Cyrkulację taką zawdzięczamy ośrodkowi wysokiego ciśnienia, rozbudowanego nad Morzem Północnym.

Zadanie 16. (4 pkt)

Uzupełnij rysunek, używając podanych określeń, tak, aby przedstawiał sposób tworzenia się opadów w strefie oznaczonej na mapie literą „A”.

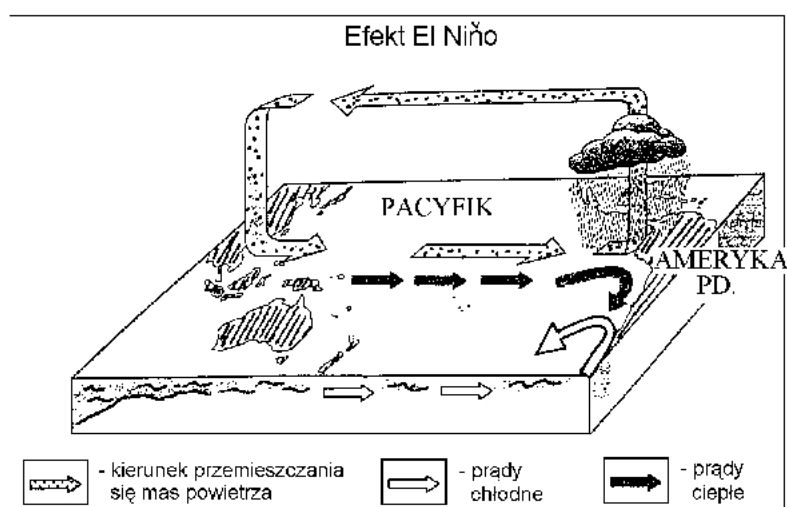
POWIETRZE CIEPŁE, POWIETRZE CHŁODNE, POWIERZCHNIA FRONTU,
CHMURY, OPADY, KIERUNEK NAPŁYWU MASY POWIETRZA

Zadanie 17. (2 pkt)

Podaj dwa argumenty potwierdzające korzystny, z punktu widzenia polskiego rolnika, kierunek napływu mas powietrza, w dniu przedstawionym na mapie pogody.

- I.
-
- II.
-

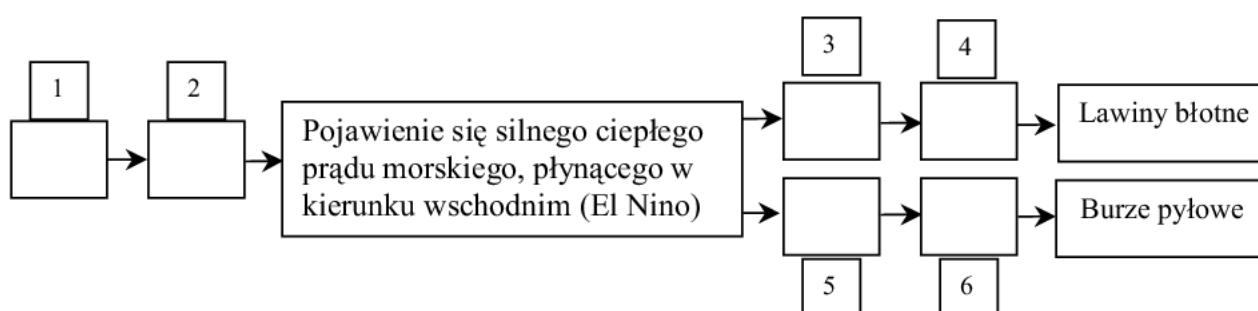
Zadania 18. i 19. wykonaj korzystając z załączonego rysunku.

Zadanie 18. (3 pkt)

Uzupełnij schemat literami oznaczającymi wydarzenia prowadzące do powstania efektu El Niño oraz jego następstw klimatycznych w Ameryce Południowej i w Australii.

A – długotrwały brak opadów deszczu na obszarach normalnie wilgotnych;	D – intensywne opady deszczu na suchych obszarach nadbrzeżnych;
B – osłabienie cyrkulacji pasatowej (wiatrów wiejących ku równikowi, w kierunku zachodnim);	E – osłabienie wyżu na wschodzie i umocnienie się wyżu na zachodzie Pacyfiku;
C – zepchnięcie zimnego Prądu Peruwiańskiego od wybrzeży kontynentu;	F – odsunięcie od wybrzeży kontynentu ciepłych mas powietrza;

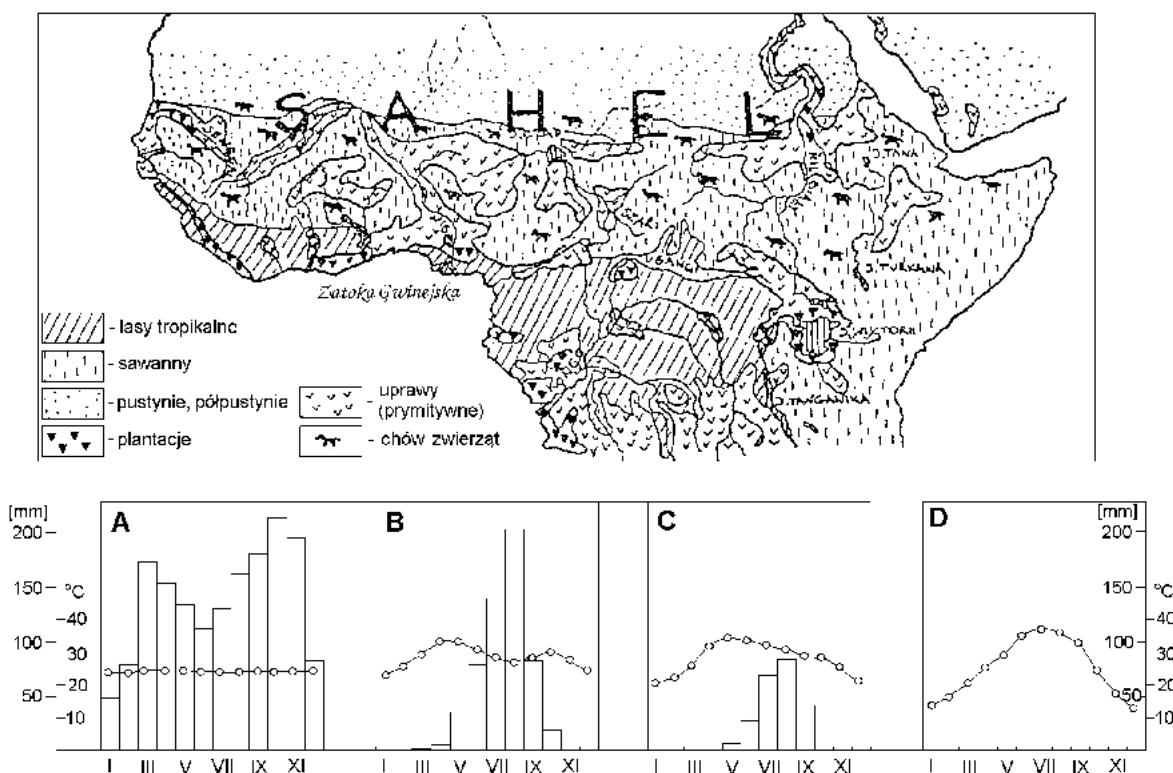
Zadanie 19. (2 pkt)

Podkreśl trzy skutki społeczno - gospodarcze, które są wynikiem oddziaływania El Niño.

- Zmniejszenie połowów ryb morskich w Peru, Ekwadorze, Chile.
- Nasilenie chorób tropikalnych na wschodnim wybrzeżu Australii (np. malarii).
- Zmniejszenie populacji owiec w Australii.
- Ogromne straty w uprawach roślin na zachodnim wybrzeżu Ameryki Pd. wywołane suszami.
- Zniszczenia portów południowo amerykańskich wywołane ogromnymi falami.
- Pożary lasów tropikalnych w Indonezji.

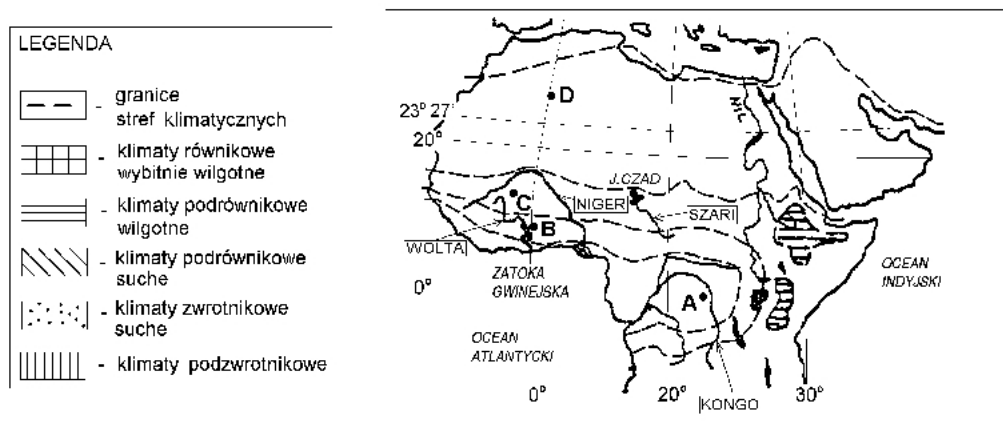
Próbný egzamin maturalny z geografii
Arkusz egzaminacyjny I

Zadania 20.–23. wykonaj korzystając z załączonej mapy i diagramów.

Zadanie 20. (2 pkt)

Zakresuj na poniższej mapie Afryki zasięgi klimatów podzwrotnikowych i klimatów podrównikowych wilgotnych, używając sygnatury z legendy.

Zadanie 21. (3 pkt)

Wskaż różnice i podobieństwa hydrograficzne pomiędzy wymienionymi rzekami, biorąc pod uwagę kryteria podane w nawiasach.

1. Szari i Wolta (zlewiska rzek).
2. Wolta i Kongo (miesiące największych przepływów).
3. Niger i Kongo (typy ujść).

Zadanie 24. (4 pkt)

Przyporządkuj po dwa wybrane kierunki współczesnych migracji do odpowiadających im opisów przyczyn przemieszczania się ludności.

Czechy ⇔ Słowacja
Bangladesz ⇔ Indie
Kazachstan ⇔ Polska
W obrębie Niemiec
Stany Zjednoczone ⇔ Meksyk

Polska ⇔ Ukraina
Kosowo ⇔ Albania
W obrębie wschodnich Chin
Rosja ⇔ Izrael
Afganistan ⇔ Pakistan

1. Coroczne migracje czasowe spowodowane czynnikami naturalnymi - zbyt obfitymi opadami deszczu (powodzie) wywołanych monsunami i cyklonami.	A. B.
2. Migracje związane ze zmianami granic państwowych (powstanie nowych krajów), a wynikające np. z różnic poziomu życia czy też przynależności narodowościowej.	C. D.
3. Przemieszczanie się ludności spowodowane trwającymi konfliktami zbrojnymi (zagrożenie życia mieszkańców).	E. F.
4. Wydalenie z kraju nielegalnych imigrantów, (przybyli bez zezwolenia za pracę) do państwa ich pochodzenia.	G. H.
5. Zorganizowane przez władze przesiedlanie (repatriacja) do kraju ludności, która w wyniku wojny i zmiany granic znalazła się poza ojczyzną.	I. J.

Zadanie 25. (2 pkt)

Oblicz, na podstawie danych z tabeli, stopę bezrobocia w Polsce w roku 2003.

Zapisz obliczenia.

Wskaźnik	Rok			
	1990	1995	2000	2003
Ludność zawodowo czynna (tys.)	17610,8	18114,5	18191,4	18183,6
Liczba bezrobotnych (tys.)	1126,1	2628,8	2702,6	3259,9
Stopa bezrobocia (%)	6,4	14,5	14,9	

Obliczenia

Wynik:

Zadanie 26. (3 pkt)

Wykaż wpływ zjawisk i procesów związanych z restrukturyzacją (przekształceniami) polskiej gospodarki na wzrost bezrobocia w Polsce.

1. Prywatyzacja zakładów przemysłowych przez kapitał zagraniczny.

.....
.....
.....

2. Zmiany struktury produkcji energii w krajach zachodniej Europy.

.....

.....

.....

3. Przekształcenia własnościowe Państwowych Gospodarstw Rolnych.

.....

.....

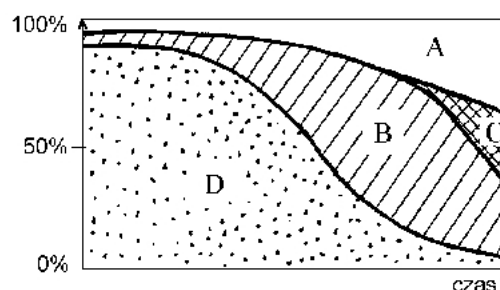
.....

Zadanie 27. (2 pkt)

Przyporządkuj literom A, B, C i D podane niżej sektory gospodarki, tak aby wykres prawidłowo przedstawiał zależności pomiędzy rozwojem gospodarczym a strukturą zatrudnienia.

ROLNICTWO, PRZEMYSŁ,
USŁUGI PODSTAWOWE, (np. szkolnictwo, handel)
USŁUGI WYSPECJALIZOWANE (bankowość,
marketing)

Zmiany zachodzące w strukturze zatrudnienia wraz z rozwojem gospodarczym państw

A -

B -

C -

D -

Zadanie 28. (2 pkt)

Uzasadnij, dlaczego największe przemysłowe firmy świata chętnie lokalizują swoje inwestycje w krajach gospodarczo rozwijających się.

.....

.....

.....

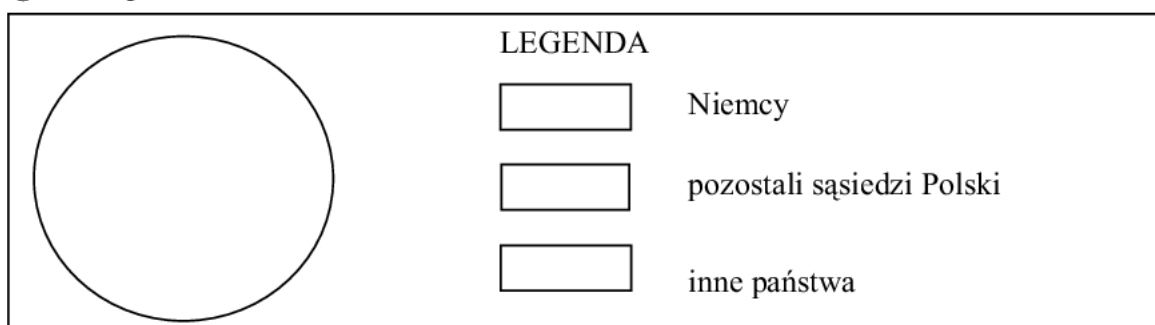
.....

Zadania 29. i 30. wykonaj korzystając z załączonej tabeli.

Przyjazdy cudzoziemców do Polski w roku 2002 (w tys.)				
Ogółem – 50735				
Rosja – 1844	Ukraina – 5853	Niemcy – 23655	Pozostałe – 2600	
Litwa – 1398	Słowacja – 2126	Łotwa – 401	w tym: Wlk. Brytania – 202	
Białoruś – 4242	Czechy – 8313	Niderlandy – 303	Stany Zjednoczone – 235	

Zadanie 29. (3 pkt)

Wykonaj diagram kołowy przedstawiający procentowy udział poszczególnych kierunków w przyjazdach turystów zagranicznych do Polski według podanego w legendzie podziału.

Zadanie 30. (2 pkt)

Porównaj i określ przyczynę zróżnicowanej wielkości liczby turystów w Polsce dla każdej z par podanych krajów.

A. Ukraina i Białoruś – więcej turystów niż z Wielkiej Brytanii i ze Stanów Zjednoczonych.

.....

.....

.....

B. Niemcy i Czechy – więcej turystów niż z Ukrainy i Białorusi.

.....

.....

.....

Zadanie 31. (5 pkt)

Podkreśl w każdej z grup państwo, nie będące członkiem danej organizacji polityczno – gospodarczej.

1.	OPEC – Organizacja Państw Eksportujących Ropę Naftową	ALGERIA, ARABIA S., IRAK, IRAN, JAPONIA
2.	CEFTA – Środkowoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu	ALBANIA, CZECHY, POLSKA, RUMUNIA, WĘGRY
3.	OECD – Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju	FRANCJA, JAPONIA, KANADA, PAKISTAN, POLSKA
4.	WNP – Wspólnota Niepodległych Państw	BIAŁORUŚ, GRUZJA, MONGOLIA, ROSJA, UKRAINA
5.	LPA – Liga Państw Arabskich	ALGERIA, EGIPCI, INDIE, LIBIA, MAROKO

Zadania 32.–34. wykonaj korzystając z tekstu źródłowego dotyczącego konfliktu koreańskiego.

„Po klęsce Japonii, która okupowała Koreę, w wojnie na Pacyfiku w 1945 r. do północnej części kraju wkroczyły wojska radzieckie, a południową zajęli Amerykanie. W obu strefach stworzone zostały odrębne rządy. W 1948 r. stworzono dwa oddzielne państwa, po wycofaniu się sił okupacyjnych. W 1950 r., w przekonaniu, że Amerykanie pozostaną bierni, mianowany przez Rosjan, przywódca komunistycznej Korei Pn. – Kim Ir Sen, rozpoczął, za przyzwoleniem Stalina, podbój Korei Pd. Mimo wsparcia ze strony Chin, w 1953 r. wojska północnokoreańskie zostały wyparte, po interwencji kontyngentu Narodów Zjednoczonych, w większości składających się z sił amerykańskich, do granicy sprzed konfliktu, która do dziś jest linią demarkacyjną (wojenną) – składające się z kilometrów drutów kolczastych, umocnień i posterunków wojskowych. KRLD stała się nieprzewidywalnym państwem wymykającym się spod wszelkiej kontroli. Kim Ir Sen usiłował wprowadzić kraj na drogę rozwoju opierając się na modelu Związku Radzieckiego. Niewielkie kontakty gospodarcze i polityczne utrzymywane były praktycznie tylko z radzieckim i chińskim sprzymierzeńcami. Wprowadził kult jednostki, kontynuowany po jego śmierci przez jego syn Kim Dzongila, który po rozpadzie ZSRR, kiedy sytuacja gospodarcza jeszcze się pogorszyła, odrzucił wszelkie projekty reform. Uważał je za bezpośrednie zagrożenie dla swojej niepodzielnej władzy. W kraju stojącym na skraju bankructwa, Korea Pn. grozi wdrożeniem programu budowy broni atomowej, polityka zagraniczna oparta jest na stosowaniu różnych form szantażu oraz prowokowania sąsiada z południa. Serie prowokacji (np. wyrzucenie rakiety nad terytorium Japonii, naruszanie wód terytorialnych) są próbą beznadziejnego szantażu ze strony kraju, który usiłuje wykorzystać ostatni środek nacisku – siłę zastraszenia, aby wymusić pomoc gospodarczą. Gospodarka kraju, oparta na polityce autarkii (samowystarczalności) jest w całkowitej ruinie, setki tysięcy Koreańczyków z północy ucieka do Chin. Corocznie Koreę Pn. dotykają straszliwe klęski głodu, pomoc humanitarna z zewnątrz jest niezbędna. Zapobieżenie totalnemu upadkowi Korei Pn. leży w interesie kapitalistycznej Korei Pd., przykład zjednoczenia Niemiec pokazuje, z jakimi kosztami wiąże się przyłączenie kraju o całkowicie nieprzystosowanej i przestarzałej gospodarce. Nawet jeśli wojna między Koreami nie jest pewna, nie można wykluczyć jej wybuchu, dopóki u władzy w Korei Pn. znajduje się dynastia Kimów.”

Na podstawie „Atlasu wojen XX wieku”

Zadanie 32. (4 pkt)

Dobierz do podanych zdań ich właściwe zakończenia, tak aby prawidłowo opisywały przyczyny i następstwa konfliktu koreańskiego.

1. Pogorszenie się sytuacji gospodarczej Korei Pn. na początku lat '90 wynikało z ...	A. podziału na strefy okupacyjne.
2. Zastraszanie i groźby kierowane przez Koreę Pn. wynikały z ...	B. wprowadzonych odmiennych ustrojów społ. - gosp.
3. Powstanie dwóch państw na Półwyspie Koreańskim wynikało z ...	C. poniesienia w przyszłości ogromnych kosztów wiążących się z restrukturyzacją gospodarki Korei Pn.
4. Korea Pd. nie chce dopuścić do całkowitego upadku sąsiada, gdyż prowadziłoby to do ...	D. rozpadu ZSRR, najważniejszego sojusznika polit. - gosp. Korei Pn.
5. Wrogość dwóch państw koreańskich wynikała z ...	E. próby nacisku, w celu uzyskania pomocy gospodarczej.
6. Możliwość wybuchu konfliktu zbrojnego, nawet szerszego niż lokalny, wiąże się z ...	F. nieprzewidywalnością działań rządu północnokoreańskiego.

1. - 2. - 3. - 4. - 5. - 6. -

Zadanie 33. (2 pkt)

Wymień wewnętrzne i zewnętrzne przyczyny izolacji Korei Północnej.

PRZYCZYNA WEWNĘTRZNA:

.....

.....

PRZYCZYNA ZEWNĘTRZNA:

.....

.....

Zadanie 34. (2 pkt)

Podkreśl nazwy dwóch państw, które tak jak Korea Pn. z przyczyn zewnętrznych lub wewnętrznych, były lub są poddawane izolacji polityczno – gospodarczej w ostatnich kilkunastu latach.

SZWECJA – KUBA – JAPONIA – EGIPT – LIBIA – BRAZYLIA – NOWA ZELANDIA

Brudnopis